

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Japonska uči

I.

Kar se danes dogaja na Japonskem, je naravna posledica zgodovinskih dejstev, ki segajo kakšnih sedemdeset let nazaj. Takrat so japonski cesarji odprli državo inozemski trgovini, tujim kulturnim vplivom, evropski miselnosti. Socialna struktura konservativne vefevalne države s skrajno skromnim kmetskim prebivalstvom se je polagoma temeljito izpremenila, ker so z uredbo liberalnega demokratičnega režima pred nekako štiridesetimi leti padle zadnje stvarne in psihološke zavore, ki so se preprečevale popolno uveljavljanje japonskemu narodu tujih idej in sil. Z industrializacijo države je šla roko v roki proletarizacija velikega dela naroda, ki je v patriarhalnih razmerah prošlosti še kako izhajal; ta proletarizacija japonskega naroda pa ima tem usodnejše posledice, ker gre vzporedno z izrednim naraščanjem prebivalstva. Dočim v zadnjih petdesetih letih prebivalstvo Amerike, Anglije, Nemčije in Francije stalno pada, se na Japonskem vsako minuto rodijo štirje novi državljani. Po tridesetih letih bo Japonska imela 100 milijonov prebivalcev, torej toliko ko USA, dočim njeno ozemlje ne presega polovice Kalifornije.

Zemlja tega prebivalstva ne more več prehranjevati, ker je intenzifikacija poljedelstva dosegla skrajno mejo, moderna civilizacija pa je potrebščin človeka preko mere povečala. Ker sta USA in Avstralija japonsko imigracijo ustavili in ker Mandžurija kakor tudi rusko Primorje in Poamurje zaradi ostre zime niso prikladna ozemlja za japonsko kolonizacijo, ne ostane Japonski ničesar drugega, kakor da se industrializira do poslednje meje možnosti. Torej potrebuje velikega ozemlja, iz katerega naj dobi poceni surovine kakor tudi širokega prostora, kamor naj izvažajo svoje industrijske proizvode in kjer naj nalaga svoje kapitale ter se udeležuje v svojo pridnostjo in podjetnostjo. Iz tega demografsko-ekonomskega položaja se razlagajo vsi spori, ki jih Japonska od leta 1895 dalje neprenehoma ima tako s Kitajcem in Rusijo kakor z ameriško Unijo. Koliko je krvavih sporov, ki bi se dali rešiti po mirnih aranžmanih in pametnih dogovorih, kateri bi ne pomenili krivice za nobeno stranko, temveč gospodarsko in kulturno korist za vse, kriv japonski imperializem in vekovno plemensko sovraštvo med Japonci in Kitajci, koliko pa brezobzirna egoistična politika Amerike, ki Japonsko izpodriva povsod, kjer le more, to je vprašanje, ki ga danes ne bomo reševali. Dejstva so tu, filozofirajo tja o njih drugi.

II.

Trda borba za kruh in košček zemlje, ki jo morata voditi japonski delavec in bajtar ob najnesramnejši eksploataciji od strani iz močvirja svetovne vojne zrastle velindustrializiranih pijavk in finančnih veleamagnatov, je seveda tudi na Japonskem rodila levičarski ekstremizem. Delavstvo je gotovo po velikem delu komunistično s tisto kruto doslednostjo, ki je posebno lastna vsem mongolskim plemenom. Toda globoko vkoreninjene konservativne tradicije iz fevdalne dobe so na Japonskem še preje nego na Zapadu pospešile desničarsko reakcijo, koje revolucionarne težnje so pa ostale dolgo prikrile zaradi vrojene lojalnosti Japonca do božanske avtoritete mikada, ki perhorecira nasilne prevrate. Japonski internacionalizem je podobno ko evropski čudna, svojevrstna in kaotična zmes zmot in resnic. Na eni strani se pravilno poudarja vrednote religije, poštenih navedov, narodnih vrlin, na drugi se uči sovraštvo, nasilje in zatiranje; se graja mamonizem, izkoriščanje in materializem, obenem pa uči prevlada kaste; se poveljujejo skromnost, udanost in disciplina, hkrati pa pridga revolucija in vzbujajo najbrezobzirnejši gospodstveni instinkti. Bistvena idejna identičnost japonskega fašizma z italijanskim in nemškim je očitna, naravnost pa je utegnil vplivati na miselnost Japoncev nemški narodni socializem, zlasti na vojaške kroge, kojih vrhovi so se izobrazili v pruski vojni akademiji.

Japonski fašizem je začel dvigati glavo, kakor hitro se je pojavila svetovna gospodarska kriza, ki se posebno močno čuti v območju Pacifika. Fašistična agitacija je zvrčala krivdo na manevre velekapitala, na nezmogljivost politikov in na zunanje nasprotnike Japonske, predvsem na USA. Vsi ti činitelji so v očeh japonskega povojnega nadacionalizma krivi, da Japonska ni mogla zasledovati svoje edine pravilne nacionalne naloge in gesla: Azija Azijcem! Zakaj ekspanzionistična politika Japoncev z ozirom na Kitaj prav za prav ni naperjena proti Kitaju kot takemu, čeprav je naravno močno obremenjena po atavističnem mongolskem plemenskem sovraštvu; Kitaj naj bi se samo prisilil k gospodarskemu sodelovanju z Japonsko, ki naj nadomesti na kitajskem trgu Ameriko. Seveda bi moral Kitaj biti takoj prijazen, da Mandžurijo in del Mongolije širom odpre japonskemu kapitalu... Ta žrtve bi omogočila edinstveno fronto rumenega plemena na eni strani proti ruski, na drugi strani proti ameriški Uniji. Tekom časa bi prišel na vrsto seveda tudi angleški svetovni imperij — tako se glasijo romantične sanje japonskih veleizvajev, ki mešajo romantično-imperialistične težnje s patriarhalno-religiozno-nacionalnimi v edinstveno mešanico in menijo, da bodo na ta način zadali smrten udarec tistemu gnilemu zapadnemu naprednjstvu, ki zastruplja pošteno domačo hrano Azijcev. Protislovja, ki je v tem, da se v tako svrhu hočejo posluževati gnilega orožja Zapada — nasilja, zatiranja in vseh sredstev gospodarske eksploatacije slabjega in brezčasitnega — ne vidijo.

III.

Najvišji japonski vojaški krogi, ki imajo svoje rodovne korenine v starem fevdalnem plemstvu, s

Položaj Avstrije vedno bolj kritičen

Pred proglašenju moratorija — Hitlerjevci se pripravljajo na državni udar

Dunaj, 18. maja. V teku današnjega dne bi moralo priti do odločitve glede sestave nove vlade. Včeraj je dr. Dollfuss poslal poslancu Foppu, predsedniku stranke velenemcev poročilo o programu bodoče vlade. Velenemci so obljubili, da bodo do danes zvečer proučili vladni program in nato sporočili svoje stališče. Ako bo njihov odgovor ugoden, potem se bo nova vlada sestavila še nocoj ali najkasneje jutri. Ti ne bi radi stopili v vlado brez Heimwehra. Sestava koalicijske vlade zadeva na velike težkoče, ker se je Schöberjev blok razbil in se velenemci, ki so se pri zadnjih volitvah tako slabo odrezali, ne čutijo več na nogah. Heimatblock zahteva zase notranjega ministra, sicer naj bi na to mesto prišel človek, do katerega bo imela Heimwerh zaupanje, štajerski dež. glavar Rintelen naj bi postal ali trgovinski, prosvetni ali pa zunanji minister.

Zavlačevanje vladne krize je spravilo državo v izredno kritičen položaj. Avstrija preživlja usodne dneve. Vlada je v zadnjem času poslala dve spomenici Zvezi narodov in štirim velesilam, s katerimi je opozorila vse svet na svojo izredno hudo finančno stisko. Jutri se bo v Zenevi sestel Svet Zveze narodov, da na podlagi teh spomenic prouči finančni položaj Avstrije in da vladni praktična navodila za izhod iz krize. Smeči sta odpotovala v Zenevo predsednik Narodne banke dr. Kienbock in sekijski načelnik dr. Schüller, da pojasnita Zvezi narodov avstrijske želje in potrebe. Gre za to, ali

naj Zveza narodov preskrbi Avstriji primerno posojilo ali naj avstrijska vlada na njen nasvet proglasi moratorij inozemskih plačil. Nikakor ni verjetno, da bi se Avstriji posrežilo izposlovati posojilo, ker sta takemu posejilu nasprotni Francija in Anglija, ki edini imata denar. Avstrijski odposlanci se bodo z vso gotovostjo vrnili iz Zeneve z nerazveseljivim nasvetom, da naj namreč Avstrija proglasi moratorij.

Z moratorijem že računajo finančni in gospodarski krogi. Razgovori se še vršijo edino o tem, katere dolgove naj moratorij zadene. Zaenkrat je gotovo, da bo ta obsegal vse dolgove avstrijske države, dežel in občin, kakor tudi zasebnikov napram inozemstvu, le glede posojila Zveze narodov si še niso na jasnem, ali bo Avstrija še nadalje plačevala obresti ali ne. Moratorij bo obstojal v tem, da se obresti oziroma amortizacijski obroki ne bodo plačevali v tujih devizah, temveč v šilingih, in sicer ne neposredno, temveč s posredovanjem Narodne banke. Ta bo izvršila izplačila le v obsegu, kolikor bodo znašale avstrijske terjatve napram inozemstvu za blago, prodano inozemcem. Avstrija hoče torej plačevati svoje dolgove z izvozom blaga in tako pospešiti izvoz.

V času, ko so na dnevnem redu tako važna vprašanja, Avstrija še vedno nima vlade in brezplodna pogajanja med parlamentarnimi skupinami se zavlačuje iz dneva v dan. Ni čudnega, ako se tega veselijo narodni socialisti, ki se mrzlično pri-

pravljajo za vsak slučaj... Glasila Seiplorega krila v krščansko-socialni stranki, med temi tudi graški »Volksblatt«, zahtevajo, da se mora vladna kriza v teku jutrišnjega dne na vsak način rešiti, in sicer, ako ne po normalni poti, tudi po izvenparlamentarni.

Zeneva brez inicijative

Zeneva, 18. maja. tg. Današnja seja Sveta Zveze narodov je bila prav kratka, dasi je na dnevnem redu še cela vrsta važnih vprašanj. Avstriji Svet Zveze narodov ne more pomagati, ker je sam brez sveta in mora šele vprašati druge interesirane države. Tudi vprašanje Iraka, v katerem gre za konec mandata in za vstop mezopotamskega kraljestva v Zvezo narodov, se še ne more rešiti, ker dela Italija velike težkoče in hoče pristati na rešitev le tedaj, če ji Anglija obljubi kolonijalne koncesije. Peticija poljske manjšine v Nemčiji je bila odgojena na prihodnjo zasedanje, stara pritožba kneza Plessa, da Poljska tudi davčne zakone porablja za pritisk na narodne manjšine, je bila predkazana mednarodnemu razsodišču. Dolgoletni spor med Anglijo in Finsko, v katerem Anglija noče plačati Finski odškodnine za finske ladje, ki so bile potopljene med vojno, je bil rešen na ta način, da sta obe vladi izjavili, da sta pripravljene za direktna pogajanja.

Papeževa enciklika o gospod. krizi

Rim, 18. maja. tg. Nova papeževa enciklika o svetovni krizi se začneja z besedami: »Kristusova ljubezen nas silic in vidi vzrok krize v tem, da ljudje poželijo grabijo po zemeljskih dobrinah, dočim prevratniki izkoriščajo splošno bedo in vedno sovražneje propagirajo brezbožnost. Tako vedejo z velikim uspehom boj proti Bogu z bujem za vsakdanji kruh. Prej so bili osamljeni, sedaj pa jih je v mnogih deželah dolga vrsta, ki je sklenjena, dobro organizirana in ki neprestano raste. Narodi naj pustijo nizkotno sebičnost in naj zbirajo svoje meči v splošni fronti proti sovražnikom Boga in člove-

stva. Papež zapoveduje nadalje pokora in molitev, posebno na praznik presv. Srca Jezusovega. Razen tega pa priporoča za omiljenje krize vsa dovoljena človeška sredstva. V teh časih ni na mestu veseljačenje in javno razveseljevanje. Premožnejši naj se v krščanski skromnosti prostovoljno omejijo v svojem uživanju, da s tem doprinesejo žrtve za siromake, reveži pa naj hudo preizkušnjo prenašajo s samozatajevanjem. Vse žrtve in trpljenje, če jih prenašamo s krščansko vdanostjo, bodo pospešile uro usmiljenja in miru. Na koncu podeljuje papež svoj apostolski blagoslov vsemu katoliškemu svetu.

Resna vojna nevarnost na vzhodu

Vznemirjajoči ruski in japonski glasovi

Berlin, 18. maja. ž. Po zanesljivih informacijah iz Tokia in Moskve gledajo tamkajšnji politični krogi z veliko skrbjo dogodke na Japonskem. Strel in bombe v Tokiu so prirodna posledica težke politične krize. Splošno je prepričanje, da bo na Daljnem vzhodu brez dvoma prišlo do vojne, ter da se bodo pokazale težke posledice za vso Evropo. Če bo japonski vojni stranki uspelo, da s silo pride do svojih zahtev, potem se lahko v najkrajšem času pričakuje sovjetsko-japonska vojna. Izgleda, da se mikado zaenkrat še ni odločil, da sprejme zahteve generalov, vendar pa vojna stranka razvija tako aktivnost, da je pričakovati v Japonski še strašnejšega terorja. V ruskih krogih že z gotovostjo računajo z rusko-japonsko vojno.

Harbin, 18. maja. ž. Leteča brigada je zavzela mesto Ilan, ki je bilo baza vstajev. General Ma je izvršil protinapad, vendar pa je bil odbit.

Tokio, 18. maja. ž. Dopisnik Reuterjevega urada poroča danes popoldne, da bo vojska najbrže sprejela sestavo konservativne vlade, katere šef bi bil sedanji notranji minister Suzuki, toda pod pogojem, da ta konservativna vlada sprejme gospodarski program vojske. Ta program v prvi vrsti zahteva reformo davčnega sistema, ki hoče zboljšati položaj kakor tudi, da se proglasi moratorij za kmetske dolgove in za dolgove malih obrtnikov.

Moskva, 18. maja. ž. Šef generalnega štaba sovjetske vojske je govoril v radio ter naglasil, da je nevarnost na Daljnem vzhodu neizmerno velika in da je dolžnost sovjetske diplomacije, da dela na tem, da se doseže sporazum z japonsko vlado. Nihče v sovjetski uniji ne želi vojne, toda dogodki prihodnjih tednov bodo že pokazali, ali bo govorila zadnja beseda diplomacije, ali bo izreklo vojaštvo. V zvezi s tem je nadalje izjavil, da mora vsak državljani in državljanka sovjetske Rusije na Daljnem vzhodu postati vojak. Vsako okno,

tem fašizmom simpatizirajo, ga do gotove meje podpirajo, niso pa z njim identični. Tudi konservativna stranka — tako zvana Sejukaj — ni fašistična, čeprav ga večkrat podpira in pospešuje v svoji politični borbi proti liberalni stranki, tako zvani Minsejto, in proti komunizmu. Če bi vojaško plemstvo in konservativna starejša inteligenca vodila nacionalno politiko moderne Japonske, bi se za bodočo državo kljub njenim sedanjim velikim stiskam ne bilo veliko bati. Konservativna stranka je do zdaj znala zelo spretno in energično brzditi one vročokrvne elemente, ki bi zaradi Mandžurije mogli izzvati konflikte z USSR in USA. Nevarni moment sedanjega položaja na Japonskem je v tem, da fašizmu ne pripada stara aristokracija s svojimi lojalnimi tradicijami, podedovanimi izkušnjami in uravnoteženim značajem, ampak deloma mladi parveniti in stremuhi, deloma bolni sanjači ali pa razžaljeni s iz ljudstvar, ki se hočejo uveljaviti za vsako ceno in z vsakim orožjem. To so tisti prepro-

vsaka vrata, vsaka hiša na Daljnem vzhodu mora postati trdnjava, ljudstvo samo pa bo predstavljalo veliko sovjetsko vojsko, ki sicer ne bo uniformirana, zato pa dobro organizirana.

Pred sestavo vojnega kabineta

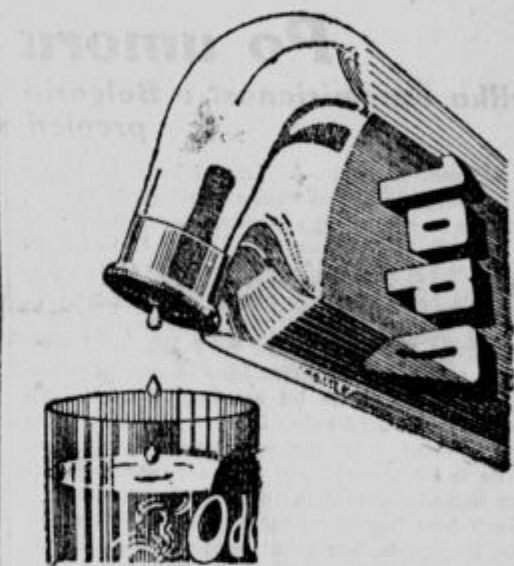
London, 18. maja. tg. Drugi poskus za sestavo konservativnega kabineta na Japonskem se je izjalovil, ker vojaške oblasti niso izpolnile svoje, po ustavi določene dolžnosti, imenovati vojnega ministra. Zato se smatra, da bo baron Hiranamu, predsednik velike narodne združitve, sestavil s podporo vojaških krogov nacionalen kabinet, ki bo posebno v zunanji politiki, predvsem v mandžurskem vprašanju, odločno krenil v smer, ki zahteva aneksijo Mandžurije.

Važna konferenca o novih pravilih bratovskih skladnic

Belgrad, 18. maja. I. Danes je bila v ministstvu za gozdove in rudnike važna anketa konferenca, na kateri se je razpravljalo o položaju našega gospodarstva z ozirom na stanje rudarskega delavstva in njihovih družin. Konferenci so prisostvovali rudarske zveze iz Slovenije, Bosne in Srbije, dalje delavske zbornice iz vse države, vse glavne bratovske skladnice, Sindikalna zveza rudarjev, zastopniki rudarskega delavstva in rudarskih podjetnikov. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, kako ohraniti bratovske skladnice, ki so vsled padanja plačilnih prispevkov, povzročenih po znižanju delavstva, prišle v velike težkoče. Ministrstvo za gozdove in rudnike je izdelalo nova pravila bratovskih skladnic in jih poslalo med posamezne interesente, da podajo svoje mnenje. Današnja konferenca je razpravljala o teh novih pravilih. Nova predložena pravila imajo predvsem za-

steži, ki menijo, da se najtežavnejša vprašanja najbolje rešijo z močno pestjo in ostrino meča. Ti elementi so tudi pokazali, da je Japonci tudi še danes najvernejši učence propadajočega Zapada...

Dogodki na Japonskem so torej, kakor vidimo, zelo poučni z mnogih vidikov. Najpoglavnejši nauk, ki ga iz njih lahko črpamo, je gotovo ta, da je zapadni liberalizem prošlega stoletja uničil zdrave moralne tradicije vseh narodov. Drugi nauk je ta, da so desničarske revolucije, puči in preobrati ravno tako zanič in škodljivi ter narodu škodljivi kakor levičarski. Tretji nauk bi bil, da najvznečenije patriotske fraze ne morejo rešiti države, ako manjka politične razsodnosti, duha modrosti in zmernosti ter zdrave pameti. Toda pustimo filozofijo in konstatirajmo, da pomeni japonski fašizem zaradi prevažnega prostora, na katerem se udeležuje, in zaradi skrajno napetega mednarodnega momenta, v katerem se je začel uveljavljati, veliko opasnost za ves svet.

ODOL

je usna voda, ki po mnenju uglednih zobnih higijenikov zahlevam nege zob najpopolnejše ustreza.

cilj, da ščitijo interese bratovskih skladnic. Med drugim predlagajo nova pravila, da naj se pomoč v slučaju bolezni in starostni zavarovalni znesek znižata za 30%, ker so tudi plače padle, ponekod celo pod količnik, do zneska, katerega morajo bratovske skladnice po dosedanjih pravilih izplačevati. Na ta način bi si bratovske skladnice opomogle in stanje svojih blaginj zopet zvišale. Delavstvo je do sedaj plačevalo skupno z delodajalci 5 do 12% od zavarovane dnevnice plače za pokojninski in za bolezenski fond ter 1 do 1½% za invalidski fond.

Današnja konferenca je otvoril načelnik Belandžić ter podrtal socialno važnost teh razgovorov ter prošil vse udeležence, naj po svoji vesti prispevajo k pravični rešitvi tega vprašanja. Prvi je govoril dr. Živko Topalović, ki je predložil na dnevni red diskuzijo, ki se je v glavnem tikala sledečih točk: 1. kako ohraniti že vse pridobljene pravice članov bratovskih skladnic, 2. kako ohraniti dosedanje višino podpore, 3. vprašanje avtonomije glavnih bratovskih skladnic in 4. garancija za svobodno upravljanje blaginj krajevnih bratovskih skladnic s strani rudarjev, brez strahu, da bi bili radi tega od delodajalcev preganjani.

V diskusijo so največkrat in tudi najbolj stvarno posegli zastopniki slovenskega rudarstva, posebno pa gg. Strgar, Bratkovič in Obernel, ki so vsi zagovarjali, naj se ohrani ne samo avtonomija dosedanjih bratovskih skladnic, ampak tudi pravna osebnost krajevnih bratovskih skladnic. Zastopniki iz Bosne so med drugim predlagali, naj se za saniranje bratovskih skladnic uvede poseben davek, katerega naj bi plačevali delodajalci, in da naj se ustanovi osrednji fond, v katerega bi morale plačevati posamezne krajevne bratovske skladnice 5%. Osrednji fond bi služil za garancijo pokojninskega fonda. Debata se bo jutri nadaljevala.

Dunajska vremenska napoved: Toplo, precej jasno vreme bo trajalo še par dni. Pričakovati pa je »rajevskih neviht«

200letnica v Rogaški Slatini

1732 : 15. maj : 1932

Rogaška Slatina, 16. maja.

Prav tisti čas, ko nam je »Hlahole« po ljubljanskem radiu s Kongresnega trga prinašal češko pesem iz Prage, smo se mi v Rogaški Slatini, gostje kakor domačini, spominjali slavnega češkega rojaka, svetega Janeza Nepomuka, varuha slatinskih studencev. Leta 1732 so namreč dunajski lekarnarji ob njegovem godu postavili v zdravilišču njegov kip, izredno umetnino, v naravnih velikosti.

Ne samo mala gredica ob svetniški sohi, vse slatinske zdravilišče se je kakor nalašč za to priliko prenovilo oziroma preuredilo v novih nasadih, ob novo tlakovanih sprehodnih potih in drugih novih napravah, med njimi novo filmsko kinogledališče, ki je imelo 14. maja svečano otvoritev.

Ali spomin postavitve svetniške sohe sv. Janeza Nepomuka je dobil nepričakovano lepo počestitev tudi od višje strani. Na binkoštno nedeljo popoldne ob treh se je lavantinski pomožni škof dr. Ivan Jožef Tomažič v spremstvu dekana Korošca in tajnika mariborske K. A. Kolenca na svojem apostolskem potu v svetokriško župnijo ustavil najprej na Slatini, prav pred spomenikom svetega Nepomuka. Pred kapelo sv. Ane se je izvršil kratek in prisrčen sprejem in pozdrav po ravnanju dr. Franu Šteru v imenu zdraviliške uprave, po županu Šentjuru v imenu slatinske občine, po

Fr. Bratužu v imenu gasilcev; tudi gostje so po svojem zastopniku pozdravili presvetlega gosta in obiskovalca. Mala birmanka pa mu je izročila šopek belih slatinskih cvetov v znamenje, da nas prijateljski prihod domačega škofo vedno posebno razveseli.

Pa ne samo za Slatino, tudi za apostolskega vizitatorja je bil obisk v kapeli sv. Ane za njegovo nadaljno pot zelo pomemben. »Ustavil sem se v dekaniji«, je sam omenil v svojem ljubeznivem odzdravu, »najprej tukaj na Slatini, ker nisem mogel iti mimo Najsvetejšega, ki ga imate srečni v svoji sredi, in ker potrebujem sam blagoslova, ko naj prinašam blagoslov drugim.« Prav to misel lepo izraža Weissenkircherjeva slika v kapeli sv. Ane (1686): Sveta Ana obišče Marijo in počasti božje Dete v njenem naročju.

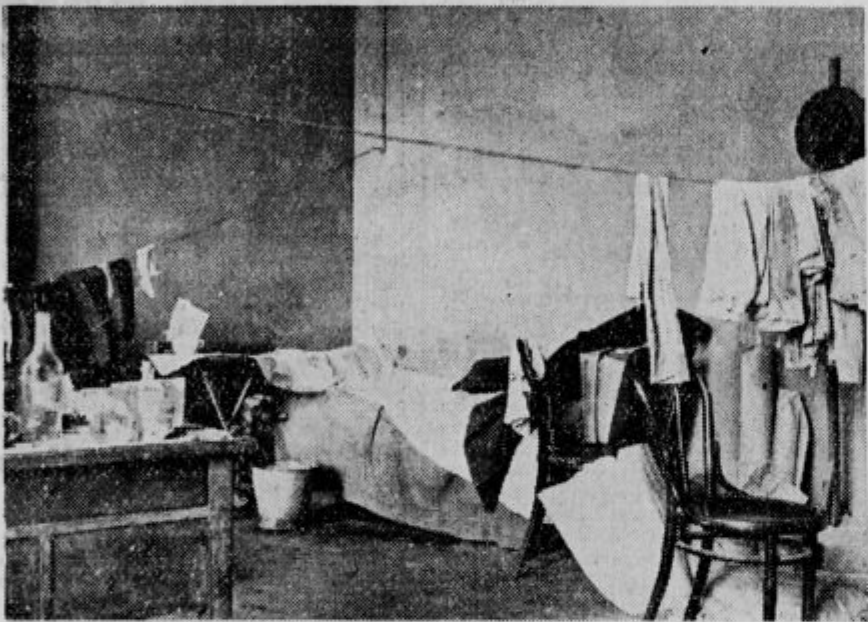
Božje varstvo, ki ga je želel škof zdravilišču, Slatini ter vsej svetokriški nadžupniji, naj spremlja tudi njega na njegovem trudopolnem in blagoslovnem potu zlasti v teh dneh, ko potrebujejo srca bolj ko kdaj miru in tolažbe od zgoraj.

Tak je bil torej tačas slovesen spomin na god in dvestoletni kip svetega Janeza Nepomuka, ki naj prejkolesj ostane varuh slatinskih vrelcev, iz katerih naj si mnogi, zelo mnogi, bližnji kakor daljni gostje, zajamejo svežega napoja v svoje okrepčilo in zdravje.

Človek Franc Berneker

Ljubljana, 18. maja.

Pokopali smo kiparja Franceta Bernekerja. Z njim je legel v grob človek, ki je bil najbrž vse svoje življenje deležen usode slovenskega umetnika. Za večeraj in za danes smo se z nekrologi oddolžili njegovemu spominu. Njegova dela so z njegovo smrtno pridobila najmanj 50% na vrednosti.

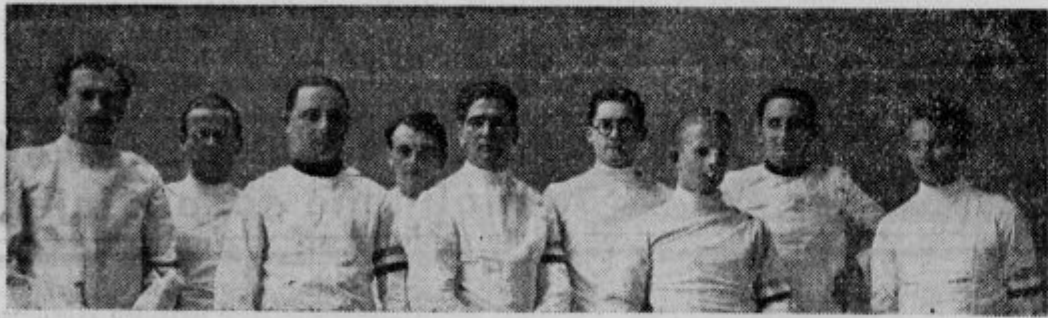
Čez par let bodo pa gotovo še enkrat dražja. Na vsak način je to zelo dobro za lastnike njegovih del.

Franc Berneker seveda ni imel od vsega tega nič. Vse, kar je imel, je pustil, ko se je poslovil iz svojega, za človeka Bernekerja urejenega stanovanja v Narodnem domu. To stanovanje je in ostane stvar dokaz, kako je živel, kaj je pretrpel in kako je odnehal pred trdo usodo mehki Berneker.

V prvem nadstropju Narodnega doma je velika parketirana soba. V tej je stanoval pokojni Berneker. Ob steni nasproti oknom je v enem kotu železna postelja, v drugem nekaj ropotije. Ob postelji stoji okrogla mizica, ob njej pločevinasta posoda za vodo. Ob postelji se dalje grmadijo kupi in zvrtki papirjev in škateļ iz lepenk. Bog ve, kaj je tam notri! Ob drugi steni stojita dva zaboja, v

pečici stojijo še umazane posode in lončki, med njimi samovar. Vse izgleda tako, kakor da bi Berneker pravkar odšel na Obrtno šolo. V sobi je še kovček, odprt na stečaj in nabasan, troje stolov in visoka, težka, razmeroma majhna kiparska miza. Vse to je založeno in odeto z množico najrazličnejše šare, prahu in smeti. Nad vsem tem pa se pno od stene do stene napete drobne vrvice, na katerih še vse toaletne potreščine človeka Bernekerja.

Ko pogleda človek v to sobo, se zgrozi! Zdravnik je hodil nekaj tednov k pokojnemu vsak dan. Ravno tako hišnica Narodnega doma, ki pa se je smela le za malenkost dotakniti umetnikovega reda. Za njega je bilo dovolj to dobro, obiskovalcev pa itak ni imel. — Pač pa so prišli po njegovi smrti že nekateri in se oglasili za — dediščino.

Jugoslovansko moštvo, ki je nastopilo pri zadnjem sabljaškem turnirju v Ljubljani

S potovanja v Orient

Od doma do meje — Naša zemlja za mejami — Trst — Severna Italija — Benetke

Benetke, 2. maja.

I.

Tako lepo je onega dne sijalo božje solnce. Pomlad je klicalo v naravo in dajalo dnevu luč. Le kamniški in julijski vrhovi so še imeli svoj beli hermelin okoli vrhov. Sneg je slovo jemal tudi od vrhov.

Tako lepo je bilo onega dne tudi v mojem srcu. Luč z Vzhoda mu je dajala svetlobo in toploto. Daljna pot, valovi neizmernega morja, vse to je vzbujalo tudi nekoliko tesnobe, ki se je pa kmalu razpršila ob misli na cilj našega potovanja: Palestina, Egipt in Italija.

Oj hišica očetova, Bog živi te za mesec dni! Sestre in bratje, ki sem vam pastir, ostanite na dobri paši. Tudi za vašim blagoslovom grem božje-mu solnceu naproti, da uresničim sanje svojih mladih dni.

Kar naenkrat nas je potegnil brzovlak čez ljubljansko barje, mimo Vrhnike, domovine Ivana Cankarja, potem pa naprej v velikem vzponu do obmejne Rakeke in Sv. Petra na Krasu in potem navzdol proti Trstu in popoldne še dalje čez severno Italijansko ravan do mokrih Benetk.

Kaj sem spetoma videl in čutil, me vprašaj prijatelj!

Borovniški most. Čudo gradbene tehnike. 50 m je visok. Sedem let so ga gradili. Stebri so iz kraškega kamna, zgornji oboki so iz opeke, posebe v ta namen izdelane. Stal je 8 milijonov goldinarjev več, ko vsa železniška proga od Grada do Trsta. — V

Postojni so nas sprejeli italijanske uniforme. Šest vrst sem jih našel. Bog ve, kaj vse pomenijo. Pa se mi prav nič niso dopadle. Kot ljubljanski ali mariborski pogrebi. Saj že deset let kopljemo grob za našo kri s tržaškega Krasa in gorjskih brd. S tržaškega Krasa, ki nas obdaja od obeh strani. Tako suha in pusta je danes ta zemlja, ki ji gospodari tuje, pa je naša last. Kot ptičja gnezda se skrivajo po dolinah vasi z ličnimi cerkvicami. Že to je znamenje slovenske zemlje. V teh župnijah slovenski duhovnik trpi za odrešenje svojega rodu. — Vipavska dolina je žalostna čakala pomladi.

Kaj bo z vami, vi mejniki štirje: Celovec, Maribor, Gorica, Trst. Trst je danes zapuščen. Sam sebe ima, drugega nič. Za par ur smo se ustavili v mestu. Čutil sem, da sem vsem nezadržan tuje, kljub temu, da je oštr še poznal slovensko besedo. Sicer je pa slovenska beseda izginila s ceste. Pa je lep Trst, po bregu sloneč in ob morju ležeč. Pa bo še lepši in še več ladij bo imel v pristanišču.

Gremo dalje mimo Nabrežine belih kamenarjev, čez Tržič (—saj veš, oče, da so me raztrgani strelski jarki spomnili, da si tukaj nekje tudi ti preivali kar za svobodo svoje zemlje —), čez bistro Sočo, ki nam je prinašala pozdrave iz domovine gorjskega slavačka, čez Pijavo, ki je kakor Doberdob, slovenskih fantov grob.

Severna Italija do Benetk je lepa in rodovitna zemlja. Negledna ravan, vsa posejana s pšenico, vsa posajena z murvami za gojo sviloprejk, vsa preprežena z vinsko trto, vsa prekrizana od kanalov, ki dovajajo vode rodovitni zemlji. Nedelja je bila, vse delo je počivalo. Gospod in gospa pa sta šla na polje pogledat, kaj dela pšenica.

Benetke, Benetke! Čudovito mesto je to s svojimi vodenimi ulicami. Kot da plava na vodi, a stoji

LASJE SO ZELO OBČUTLJIVI!

Za pranje perila zadostuje navadno milo in praški — ali nežni, živi lasje zahtevajo posebno nego . . . z milim Elida Shampooom, kateri ne vsebuje sode. Elida Shampoo ohrani lase, jih napravi dehteče in jim daje blesteči sijaj.

UMIVAJTE GLAVO VSAK TEDEN!

ELIDA SHAMPOO

Listi o dr. Korošcu

Hrvaški listi so o dr. Korošcu prinesli prinesli večinoma uradna poročila. »Narodna Obrana« je 14. t. m. prinesla dolg izvešček iz »Slovenčeve« slavnostne številke z naslednjim uvodom:

»Dne 12. t. m. je dočrtil 60 let življenja dr. Anton Korošec, ki je v najusodnejših dneh slovenskega naroda bil njegov politični voditelj. Pri tej priliki prinašamo iz »Slovenca«, ki mu je posvetil mnogo krasnih člankov, nekoliko vrstic, katere nekoliko označujejo osebnost in velike zasluge tega moža.«

Dr. Korošca so se v slavnostnih dneh spominjali tudi vsi češki listi. »Lidove Listy«, glasilo »Čsl. ljudske stranke«, mu je posvetil uvodni članek, ki o dr. Korošcu med drugim tako pravi: »Slovenski katoličani slave danes 60letnico rojstva svojega voditelja in prejšnjega državnika Jugoslavije dr. Antona Korošca. Dr. Korošec je Srmečkov sovrstnik. . . V teh letih je organiziral gibanje katoliškega slovenskega ljudstva v dveh smereh. . .

»Praški Večernik« piše med drugim »Danes doživlja 60letnico rojstva veliki sin slovenskega naroda, voditelj slovenskih in jugoslovanskih katoličanov dr. Anton Korošec. . . Ni le dober duhovnik, učinkovit govornik, organizator in politik ter državnik. . .

Tudi v Slov. goricah zlobna požigalčeva roka?

Maribor, 18. maja.

Te dni je nastal ogenj pri kmetu Kocbeku v Vukovskem dolu pri Jarenini. K sreči so fantje iz bližine opazili ogenj ter sklicali sosedo, da ni vse pogorelo. Vsi bodijo, da je zažgala hudobna roka. — V istem času je postala žrtev požara hiša do brega kmeta v Radehovi ob banovinski cesti Sv. Lenart—Sv. Trojica. Tudi tu je vzrok požara zavil v temo in skoro gotovo je nastal po zločinu. Ti požari in pa strašna poročila o velikih požarih pri Poljskavi in sedaj v Župečji vasi na Dravskem polju so razburila prebivalstvo vsega mariborskega okrožja. Saj ni danes nikaka šala, če požar ugonobi poslopja in premičnine z živčevim vred. Kje naj vzame ubog zadolžen kmet danes sredstva za zgradbo novih poslopij? Če pa se zadožli, potem itak ve, komu se je zapisal. Zbeگان je danes kmet, ker nima orožja proti hudobnim uničevalcem svojega imetja. Nekdaj ti kraji niso poznali tega strašnega zločinskega divjanja, z mirnim srcem so se podajali izmučeni ljudje k počitku; danes pa podnevi težko delajo, potem pa stražijo cele noči, da si obvarujejo bomo imetje. Kje je iskati vzroka temu nevarnemu naraščanju zločinskega pojava?

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Istodob. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Matija Munda.

vseeno trdno na kraških hrastih, če drži ta teorija. Nikjer ne vidiš ne voza, ne avtomobila. Samo čoln služi kot prevozno sredstvo, po velikem kanalu pa parne ladje. Še vlak vozi v Benetkah po morju, do mesta namreč. Sicer pa je natrpna stavba ob stavbi. Ravni ulice ni, tudi širokih ne. Velikanski kup hiš je to, ako pogledaš z Markovega stolpa. In koliko umetnosti skriva v svojem osrčju. Vsaka hiša ob velikem kanalu je arhitekturna umetnina s plastičnimi tvorbi na pročelju: portal, stebrovje, okna z rozetami, zidni venči. . . In vse to je iz marmornja, večkrat slikovitega. Vse prekaša seveda cerkev sv. Marka s svojim trgov in doževa palača. Vse to je treba tudi študirati, ne samo videti. Sv. Marko je čudo sveta, po notranjosti in zunanosti. Vsa notranjost in še zunanost je en sam krasen mozaik. Nekatera polja v zadnjem delu ravnokar popravlja. Mozaik je v Benetkah kar doma. Toliko umetnosti še nisem kmalu videl. Šele v tujini človek spozna domačo revščino v arhitekturi, plastiki in slikarji.

Matija Munda.

— Pri žolčnih in boleznih na jetrih, žolčnemukamnu in zlatenici urejuje prebavo naravno »Polp-Josef« grenčica na naravno najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovit domače zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se jemlje zjutraj na tešče, pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Predavanje dr. Leona Surzynskega o Poljski

Ljubljana, 18. maja.

Snoči je predaval v okrilju Društva prijateljev poljskega naroda in Jugoslovansko-češkoslovaške lige poljski narodni poslanec poljskega sejma in predsednik Slovaške pevske zveze dr. Leon Surzynski, ki se je udeležil festivalskih svečanosti v Ljubljani, v Kazini pred izbranim občinstvom o razmerah v Poljski. Dasi se je udeležil vseh slavnosti, je kljub temu obiskal še danes našo Gorenjsko, Bled in Bohinj, večer pa se je vrnil v Ljubljano in podal prav zanimive in za nas poučne slike o bitju in bitju naših bratov Poljakov.

Sestanek je otvoril predsednik Društva prijateljev poljskega naroda dr. Mole in pozdravil predvsem g. predavatelja samega, nato pa navzočega g. bana dr. Marušiča, češkoslovaškega generalnega konzula Seviča in zastopnika ljubljanskega župana dr. Fuxa. Sestanka so se udeležili tudi dr. Stare, poslovedski podpredsednik Jugoslovansko-češkoslovaške lige, g. Hubad, prof. Burian, dr. Zirovnik, predsednik Odvetniške zbornice in še drugi odlični gostje. Takoj nato pa je prišel tudi pomočnik prosvetnega ministra Dragan Gjorgjevič.

Predavatelj, ki je govoril poljsko, pa so ga vendar navzoči prav dobro razumeli, je v uvodu podaril, da bo naslikal le v skicah razmere na Poljskem, ki so tako historično kakor tudi v sedanjem razvoju izredno podobne razmeram pri nas. Dočim je Poljska segala v 15. in 16. stoletju pod Jagelonci od morja do morja in je tvorila idealno poljsko državo, jo je zadel po tem razvitu propad. Propad države je bil v velikem delu posledica velikih pravic in prednosti, ki jih je imelo plemstvo. Dočim je bila svojčas Poljska branik pred Turki prav tako kakor južni slovanski narodi, ki je branila krščansko Evropo pred navali Azijcev, tako ji je usoda naklonila v današnjem času drugo prav tako težko nalogo, da je branik evropske civilizacije pred boljševiško nevarnostjo.

In kakor pri nas, tako je tudi po svetovni vojni postala Poljska svobodna država iz mnogih povsem različnih in od različnih držav upravljenih delov.

Poljska ima zato, ker je podedovala dedščine raznih državnih uprav, težke naloge. Nemci so na primer skrbeli za kanalizacijo in drugo. V nekdanji ruski Poljski pa je izvedena kanalizacija samo v treh mestih. Če bi hoteli primerno urediti in kanalizirati nekdanjo rusko Poljsko, bi morali investirati 25 milijard zlotov. Zadnje čase pa zlasti bojevitja Nemčija z vsi silo rovari proti Poljski. Tu se pač javlja podobna politika, kakor se je javljala pri nas v znanem »Drangu nach Süden«. Nemci so organizirali vse na Poljskem živčev Nemce, razvili celo protipoljsko propagando v Ameriki in z vsemi silami delajo na to, da odrežejo Poljsko od morja. Zato je razumljivo, da Poljska rada žrtvuje za vojsko 40% državnega proračuna in da ne pusti odrezi od lastne države niti za centimeter svojega morja. Saj živi 9 milijonov Poljakov izven njenih meja. Samo v Nemčiji živi 1.300.000 Poljakov, v Združenih državah Severne Amerike 5.000.000 in v Braziliji 2.000.000. Poljska je pripravljena dati maksimalne koncesije povsod, le na morju ne.

Poslanec je prepričan, da se bo začelo zblíževanje med Poljsko in Jugoslavijo še povečalo in da se bo vedno bolj večal tudi naš medsebojni izvoz.

Po predavanju se je razvil živahen razgovor.

Kulturni obzornik

SIMFONIČNI IN ZBOROVSKO INSTRUMENTALNI KONCERT GLASBENE MATICE.

Vsekakor pomembna prireditve kot srce postavljena v sredino vseh slavnosti. Koncert je hotel pokazati težnje novejših slovenske čisto instrumentalne in z instrumentalno zvezane vokalne glasbe. Dela sedmero zastopnikov smo slišali. Zajemljivo jih je bilo slediti, saj se že drug od drugega znatno ločijo, še bolj se pa ločita obe smeri, ali boljše: obojna podlaga, iz katere so njih dela vzniknla. — Lajovic, ki je s svojim »Psalmom« koncert končal, je mogočen, blesteč impresionistično realističen slikar. Pa mu je glasba vendar le veliko več ko samo lep zvok, barvita slika; vsa ta topla čustvenost, ves ta živi blesk dražestne zunanje oblike mu je hkrati sredstvo, da pretresa globine, dasi se nekaj kratov zdi, da hočejo harmonično čustvene naloge prevladati. Nekateri deli, predvsem ti, ki opisujejo dušo, od hrepenenja po Bogu vso se razbodelo, kažejo tako mračen, težek nastroj, da se zdi srce polno, kakor da hoče počiti.

Ob veselih spominih na srečo, ki jo je užival v »Gospodovem hramu«, ko se mu duša olajša, postane kar ljubeč, dokler ga zopet ne zagrne bridkost, ki ga s svojo obupno težo hoče uničiti. V tej borbi med obupom in hrepenenjem je Lajovic pokazal svojo veličino: tisti siloviti, iz največje dušne in glasbene napetosti pripravljeni močnejši trikrat se nezasišano stopnjujoči vzgon, ki se ob osrčevalnem vzkliku: V Boga zaupaj tolažnika! umetniško nad vse prevečeno in pretehtano za-

Radij proti raku v grlu

V Bad Emsu je 12. maja začel zborovati kongres družbe nemških zdravnikov za grlo in ušesa. Zastopane so po svojih profesorjih domala vse nemške klinike. Med drugim so predavali trije profesorji hamburške visoke šole Engelsman, Hegener in Holthusen o najmodernejših metodah zdravljenja z žarki pri boleznih v grlu, nosu in ušesih. Vsi trije znanstveniki so poročali o uspehih po radijevih žarkih pri različnih vnetjih, tvorih in rakih. Posebno so poudarjali, da more zelo šibko, vendar vztrajno ter dolgo osvetljevanje bolnih organov razkrijati bolno stanišče, pri tem pa ostanje zdravo stanišče nepoškodovano. S tem je omogočeno osvetljevati bolnika s prav majhno količino radija. Zadnja leta so spoznali celo vrsto tvorov v grlu, ki so tako občutljivi pri osvetljevanju, da jih ni treba več z nožem operirati, ker jih uniči že žarki. Sem spadajo n. pr. nekateri tvorji na drglah. Drugi tvorji pa so zopet za žarke skoraj neobčutljivi in jih je treba zaradi tega zdraviti le z operacijo. So pa tudi tvorji, ki jih je treba zdraviti z osvetljevanjem in opera-

cijo. Najmodernejša pridobitev je pač ta, da danes ne operirajo najprvo in šele potem osvetljujejo, ampak najprej osvetljujejo, da preprečijo razširjenje tvora.

Dunajski profesor Mayer je poročal o rentgenološkem zavodu bolnišnice v Leinu ter navedel uspehe pri zdravljenju tvorov v požiralniku in grlu. Grlo je za dihanje in govorjenje tako važen del človekovega telesa, da ga je treba zelo čuvati. Pri zdravljenju se je treba ravnati po velikosti tvora. po njegovi kakovosti in potem, kje ima svoje korenine. Mnogokrat je mogoče tvor zatreti, če grlo osvetljujemo samo od zunaj. Večkrat pa je treba grlo najprvo prerezati in ga osvetljevati od znotraj in zunaj. Zgoraj omenjeni zavod je zadnje čase dosegel take uspehe pri zdravljenju raka z radijevimi žarki, da smemo upati, da ne bo več potreba z operacijo odstranjevati jabolka iz grla.

Navedbe dunajskega učenjaka so zbudile pri vseh udeležnikih znanstvenih izredno zanimanje.

Odstavljeni ministrski predsednik: Angleški guverner v Novem Južnem Walesu je odstavil ministrskega predsednika Langa, ker ni hotel plačevati zveznega davka avstralski vladi.

Resničnosti iz suhe Amerike

Kakor znano, v Ameriki že več let ustava prepoveduje prodajati alkoholne pijače. Alkoholna želja Amerikanci pa si skušajo pridobiti opojnih pijač s pomočjo tihotapcev. Zato pa ima državna oblast urejeno posebno policijsko službo, ki naj zasleduje tihotapce z alkoholom. Ta policija se imenuje prohibicijska policija. Mnogokrat pa se zgodi, da tihotapec dobe zvezo s policijo, da morejo bolj nemoteno izvrševati svoj dobičkonosni poklic. Tako poročajo listi tudi sledeče:

Oblast je odstavila Rajmonda Whitcoma, policijskega šefa v Lancastru, ker je sam dal napeljati skriven podzemeljski kanal k podzemeljski pivovarni, da je bilo na ta način olajšano delo tihotapcev. — V New Yorku je sloveča restavracija White, blizu Pete Avenije. Ta je sedaj prišla v konkurz, ker ne more izplačati svojih obveznosti v znesku 300.000 dolarjev. Zgodilo pa se je to zaradi konkurence tajnih in prepovedanih točilnic, v katerih so točili prepovedane pijače. Teh točilnic je bilo v sosesčini gorenje restavracije vse polno. Ker restavracija ni mogla ustrežati z alkoholom, so jo gostje pustili in rajši jedli ter pili v prepovedanih točilnicah. Ker mora restavracija samo na najemnini plačevati mesečno nad 100.000 dolarjev, jo je konkurenca prepovedanih točilnic uničila.

V Brooklynu, newyorškem predmestju, je bilo 145 zdravnikov obsojenih vsak na 50 dolarjev globe, ker so svojim »bolnikom« neupravičeno na receptih predpisovali žganje. Žganje je namreč mogoče dobiti v Ameriki na postaven način le v lekarni z zdravniškim receptom. — V Baltimoru so pred kratkim odkrili tajno tovarno žganja prav tik vladne palače. Ta tovarna je bila ena največjih v vsej Ameriki. Samo stroji so vredni pol milijona dolarjev.

Resnična je tudi naslednja zgodba: Gerard Pinna, sluga pri filmskem ravnatelju Franku Borzageu v Hollywoodu, se je v prostih urah, ko gospoda ni bilo doma, tako nalezal žganja iz »apoteke« svojega gospodarja, da je obolen in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Gospodar ga je seveda odpustil iz službe. Ko pa je sluga v bolnišnici ozdravel, je takoj vložil proti svojemu bivšemu gospodarju tožbo za odškodnino. Sodišče je sedaj razpravljalo o tej čudni tožbi in res obsodilo ravnatelja Franka Borzagea, da mora plačati svojemu bivšemu slugi 45.000 dolarjev odškodnine zato, ker se je v njegovi »apoteki« smrtno nevarno opil.

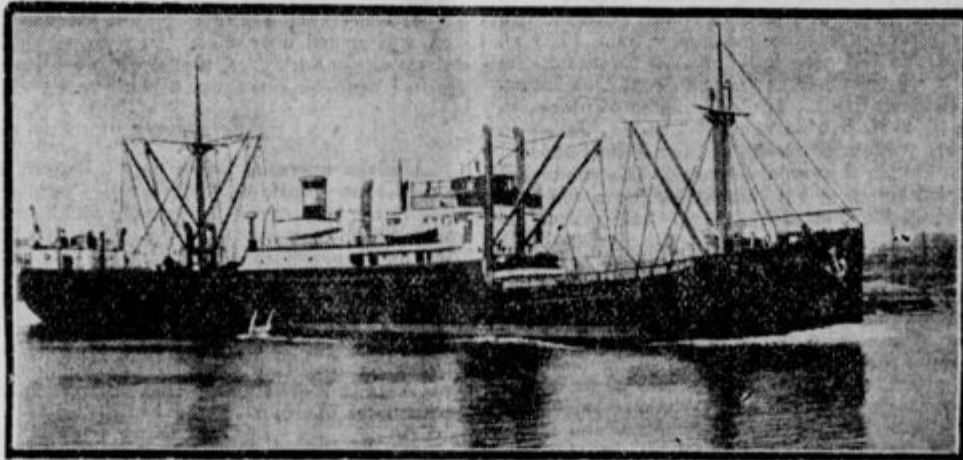
»Sodnik: »Tako pošten mož je vaš oče; nočni čuvaj, zvest in natančen in ugleden občan. Ali ste kaj mislili nanj, ko ste šli vlamljati v klet?«

Jaka: »Seveda sem mislil in se bal, če ne bo pri obhodu mimo prišel.«

Odkrito svetopisemsko mesto

Iz Jeruzalema poročajo: V Sveti deželi so starinoslovci odkopali prastaro mesto, znano iz svetega pisma, ki se je imenovalo Misfa. To mesto je v zgodovini izvoljenega ljudstva včasih igralo važno vlogo. Ko so si Izraelovi rodovi razdelili Obljubljeno deželo, je mesto Misfa z okolico pripadla rodu Benjaminovih sinov. Kmalu je postala važna zbirališče Izraelcev. Iz Misfe je odrinilo 40.000 oborožencev iz vseh Izraelovih rodov, da maščujejo nasilje, katero so Benjaminiti izvršili nad ženo templovega svečenika. V tem mestu je prebival prerok Samuel. V Misfi so izraelski poglavarji izvolili Savla za judovskega kralja.

Kljub vsem tem navedbam v svetem pismu pa se doslej ni posrečilo ugotoviti, kje je ležalo v davni preteklosti to staro mesto. Starinoslovski raziskavanja, ki jih je vodil jezuit p. Bado, so pa sedaj ugotovila, da je stara izraelska Misfa stala tam, kjer dandanašnji stoji kraj El-Nasbeh. Odkrili so celo ostanke velikih stolpov z utrobami in našli še kamnite kroglice, katere so branilci utrjenega mesta s posebnimi stroji metali na sovražnika.

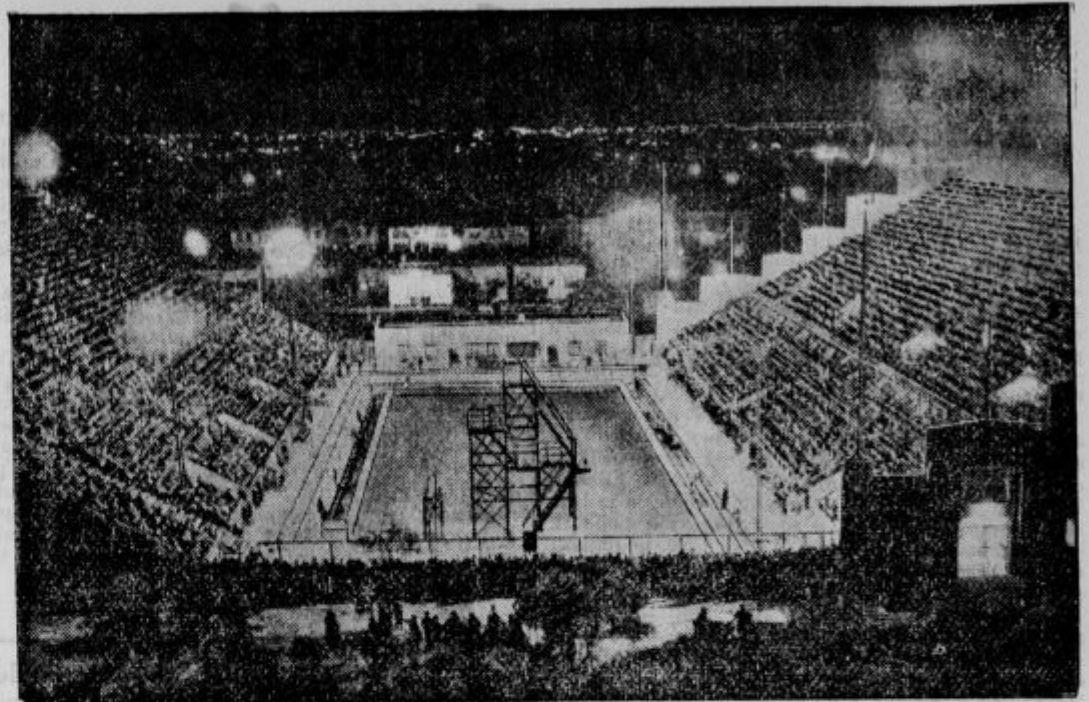
Nemški parnik Gauss se ponesrečil. Blizu Oporta ob portugalski obali je parnik zadel ob skale. Moštvo se je hotelo rešiti v rešilnih čolnih, od katerih pa so visoki valovi prevrnili dva. 12 mornarjev je mrtvih. Šest mornarjev pa je še ostalo na ponesrečeni ladji ter je nočejo zapustiti.

Hagenbeckov jubilej

Kdo vsaj po imenu ne pozna Hagenbeckovega cirkusa! To največje cirkuško podjetje z ogromno menedžerijo je znano po vsem svetu. Bolj ko cirkus slovi menedžerija. Hagenbeck ima svoj stalni zverinjak v Altoni pri Hamburgu. Ta zverinjak je obhajal 7. maja svojo 25 letnico. Hagenbeck je prvi poskusil divje zveri spraviti v bolj ugodne naravne pogoje in jih ni zaklepal v kletke. V njegovih zverinjkih vidiš divjad gibati se — vsaj na videz — čisto prosto.

Že l. 1848. je začel hamburški trgovec z ribami Gottfried Hagenbeck skromno kupčijo s tuljnji. Njegovi sinovi in vnuki so iz tega majhnega početka napravili svetovno slovečo menedžerijo. Kakor rečeno, je sedež podjetja v Altoni pri Hamburgu, prav za prav v Stellingen. Ampak Hagenbeckovi stalni zverinjaki so tudi v Parizu, Rimu, Pragi, Detroitu, Oxfordu, Toledu itd. Njegovi lovci love zveri po vseh delih sveta. Najbolj sloveči krotilci so izšli iz Hagenbeckove šole.

Hagenbeck porabi za svoje živali krmil (od mravljinčjih jajc, želoda do koruze, kruha, sena, ovsu, mesa in rib) na leto za 3.640.000 Din; vsi stroški pa znašajo 35.750.000 Din. Hagenbeckovo podjetje je čisto zasebno in izhaja brez državne pomoči. Sedanja kriza pa mori tudi Hagenbecka. Osnovano je zato posebno društvo za varstvo tega slovečega podjetja.

Olimpijski plavalni stadion v Los Angelesu so z vso slovesnostjo odprli. Zvečer je bil čudovito lepo razsvetljen. Nameščene so cele baterije žarometov, ki bodo razsvetljevali ves prostor, ko se bodo vršile večerne tekme.

Hitler slab plačnik

Lastnik neke dunajske kavarne v starem mestu varuje že dolga leta Hitlerjevo lastnoročno zadolžnico v znesku 325 kron. Ko je bil sedanji »veliki vodnik« še skromni soboslikar, je redno zajtrkoval v kavarni ter se tam zadolžil. Pustil je naposled kavarnarju omenjeno pobotnico, kjer obljubljuje, da bo povrnil navedeni znesek »v teku prihodnjih dni in najpozneje do konca tedna«. Kakor rečeno, se je raztegnil ta teden na dolga leta. Kavarnar je navdušen socialdemokrat. Zdaj, ko je postal Hitler nevaren za socialiste, je z veseljem nesel upnik zadolžnico odvetniku. Zahteva pri sodišču, da bi mu povrnil Hitler dolg z obrestmi vred. Terjatev sicer ni tako velika, bo pa vrgla vsaj nekoliko sence na osvraženega apostola nacionalistov. Nemški volilci hočejo, da bili njihovi kandidati redni plačniki.

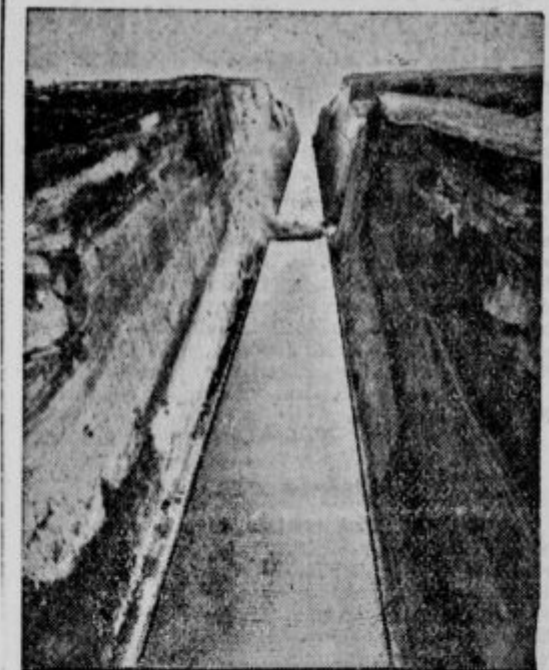
Tri ure med nebom in zemljo

Iz New-Yorka poročajo: Ameriški vojni zrakoplov »Akron«, ki ga je oni teden zajel vihar in ga metal dva dni po zraku sem in tje kakor žogo, je v sredo 11. t. m. skušal pristati na letališču San Diego v Kaliforniji. Spodaj stoječe vojaštvo je z vrvmi držalo zrakoplov, a vihar ga je trikrat iztrgal vojakom iz rok. Pri tretjem poskusu se je zgodila huda nesreča. Ko je vihar tretjič dvignil zrakoplov in ga iztrgal mornariškim vojakom iz rok, so trije vojaki, ki niso pravočasno izpustili vrvi, obviseli na vrvi. Dva sta padla z višine 50 metrov in se ubila. Tretjemu vojaku pa se je posrečilo, da si je ovil vrv okrog života in se na ta način začasno rešil... Tako je visel v višini 300 m na viseči vrvi v viharju 3 ure. Njegov boj za življenje je od spodaj opazovalo 20.000 ljudi ki so bili vsi trdi od groze, kaj se bo z revežem zgodilo. Končno ga je zagledala posadka zrakoplova, ki ga je po vrvi potegnili k sebi na krov. Zrakoplov je pri četrtem poskusu srečno pristal.

Trgovec z jestvinami trgovskemu pomočniku: »No, vidim Vam na veselem obrazu, da ste srečno spečali žaltavo surovo maslo.«

Pomočnik: »Res! Zraven pa še vsa stara jajca in smrdljivo gnjat. Vse je kupila gospa Karjola.«

Trgovec: »Kdo? Za božjo voljo! Takoj se moram javiti bolnega; za drevi me je namreč povabila k večerji.«

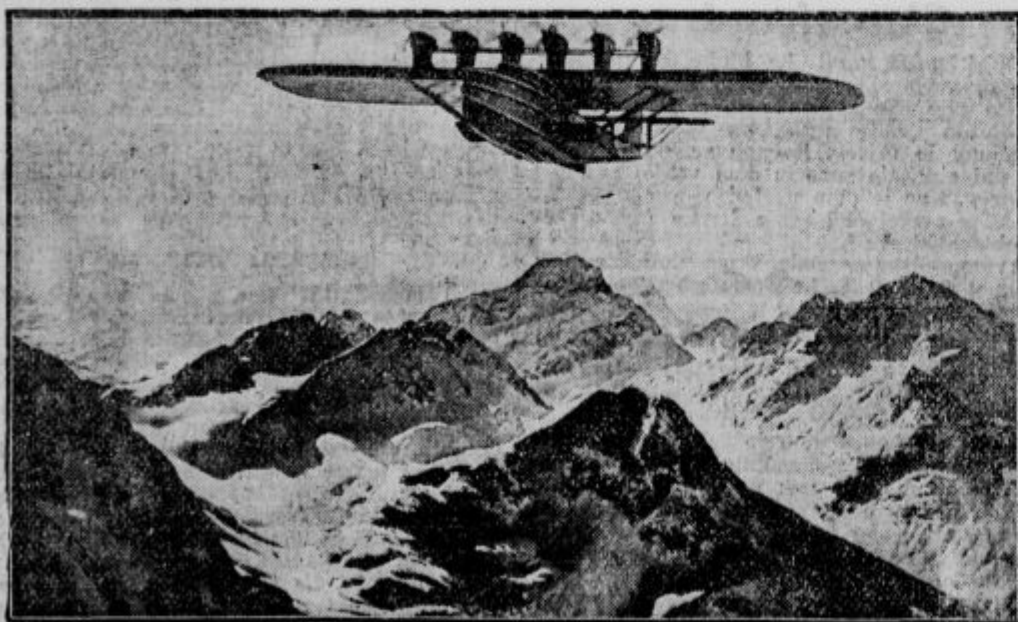

Korintski kanal zasut. Kanal, ki reže Korintsko ožino in veže Egejsko in Jadransko morje, je zasul zemeljski usad. Ker usad obsega 10.000 kub. metrov zemlje, bo kanal dalj časa zaprt.

»V kakem slogu pa je Martinkovec zgradil svojo vilo?«

»Tega ne vem; le to mi je znano, da je vsa zgrajena na upanje.«

»Tedad v pompejskem slogu.«

Orjaško letalo »Do X II« leti čez Alpe. Te vrste letala, ki so obenem vodna letala, izdelujejo nemške tovarne v Altenheimu. To letalo je kupilo neko italijansko letalsko podjetje v Speziji. Letalo je na potu v Italijo preletelo Alpe, prišlo nad Spezijo in se spustilo na vodo — v 2¼ urah.

Hindenburgovi sorodniki podedovali 500.000 dolarjev. Družina Meehl-Auerswald v Kaliforniji, katere oče je bil brezposeln, je naenkrat dobila sporočilo, da je nenadno podedovala 500.000 dolarjev po materni stari teti Auerswald. Družina Auerswald je v daljnem sorodstvu z nemškim predsednikom Hindenburgom.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas, ki ne vsebuje priložene znamke, čeka račun Ljubljana 10.349.

Službe isčijo

Beseda samo 50 par

Krojaški pomočnik

vojašine prost, išče dela. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7374. (a)

Trgovski pomočnik

mlad, izkušen mešane stroke, prošni nameščenja. — Nastop lahko takoj. Hvaležen z vsako ponudbo. — Pismene ponudbe pod »Hvaležen« št. 7400 na upravo »Slovenca«. (a)

Mizarski pomočnik

samostojen delavec, trenje, vojašine prost, želi primerne zaposlenje. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten« št. 7407. (a)

Iščem

zaposlenje čez dan. Dobro izveščana za kuho. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Snažna« št. 7398. (a)

Prodajalka

izučena v trgovini mešane blaga, išče mesta. — Dopise na podružnico »Slov.« v Celju pod »Prodajalka«. (a)

Vajenci

Beseda samo 50 par

Učenko

zdravo, močno, poštenih staršev, sprejemam takoj v trgovino z mešanim blagom. Hčerke železnice, imajo prednost. Ponudbe pod »Pridnost in poštenje« na upravo »Slovenca«, št. 6972. (v)

Vajenca

soboslikarskega in pleskarskega, sprejemam takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Viktor Tomazin, Novo mesto. (v)

Šivanja

se želi učiti pri dobrosrčni šivilji pridno kmetičko dekle, vajeno vseh domačih del in kuhe, z oskrbo v hiši, razen obleke. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Vestna« št. 7415. (v)

Službodobe

Beseda samo 50 par

Kmečki hlapec

priden in pošten, se sprejme. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7408. (b)

Dva hotelska slugi

z letnimi spricvali se sprejmeta v hotelu »Orel« v Mariboru. (b)

Pošten delavec

mlad, od 17 do 24 let star, se sprejme takoj v stalno službo. — Alojz Andlovic, Komenskega ul. št. 34. (b)

Zasluge

Beseda samo 50 par

Perilo v pranje

sprejemam. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 7399. (z)

Pouk

Beseda samo 50 par

Oblastv. koncesionirana šoferska šola

J. Gabersčik

bivši komisar za šoferske izpite.

Ljubljana, Dunajska c. 31

Prihodnji redni tečaj se prične 1. junija.

Poizvedbe

Beseda samo 50 par

Nemški ovčarski pes

znamka 216, se je izgubil. Prosimo najditelja naj ga javi proti nagradi v Tavčarjevi ulici 11, II. desno. (e)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

IŠČEJO:

Sobo in kuhinjo

iskarje zakonski par v Trnovskem ali Dolenjskem predmestju. Naslov poslati v upravo »Slovenca« pod »Sama« št. 7431. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

v novi hiši s centralno kurjavo, oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7422. (e)

Stanovanje

komfortno, s centralno kurjavo, 3 sobno, v novi palači, oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7421. (e)

Stanovanje

v centru, 6 sob z vsem komfortom v I. nadst., se odda za avgust. Primerno za odvetnike ali zdravnike itd. Pojasnila pri upravi »Slovenca« pod št. 7206 ali pa po telef. št. 3314 ali 2497. (c)

Trisobno stanovanje

oddam s 1. avgustom t. l. Cena 900 Din. Ogled samo od 3 do 6 popoldne. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7419. (e)

Brezplačno

udobno stanovanje se nudi oskrbnici z mesečno pokojnino ali vzdrževalnino. Podrobnosti se izve v upravi »Slov.« pod »Oskrba« št. 7416. (e)

Sostanovalko

pošteno gospodično — sprejemam takoj; cena nizka. Vprašati: Pletenje, Studentovska 7. (s)

Vnajem

Beseda samo 50 par

IŠČEJO:

Gostilna

v bližini Ljubljane se vzame v najem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Gostilna« št. 7437. (m)

ODDAJO:

Dva lokala

pritlična, se oddaja v najem v Kamniku, Prešernova ulica. Več v trgovini gosp. Hvale v isti hiši. (n)

Štirje lokali

se oddajo v novi zgradbi Igriška-Gregorčičeva ulica. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7223. (n)

Objave

Slamnike

vseh vrst, po najnižji ceni, samo v modnem salonu Stuchly-Maschke — Ljubljana, Židovska ulica. (o)

V upravi »Slovenca«

naj se dvignejo sledeče ponudbe:

Agilna 6842, Dobra bodočnost 7161, Dobri sosed 5840, Ekonomija 7297, Galanterija 5997, Gospodinja 5874, Hiša 200, Hiša z vrtom 7261, Hišica 6251, Izbirčna 1515, Kozolec 6718, Kratek klavir 6292, Kupec 6530, Maj 25, Marljiva 6754, Miren gospod, Parcela 6084, Posestvo 7298, Posestvo 5990, Postranska zaposlitev, Postranski zaslužek, Poštena 5816, 1. maj 5890, Služba 6202, Stalna eksistenca 7096, Takoj in zanesljiv 5929, Ugodnost 7254, Zasičan kapital 7335, Za stalno 7231, 400 št. 5668, 500.000 št. 7337. Ponudbe, ki se v teku 14. dni ne dvignejo, se uničijo.

Preklec.

Izgubilo se je inkasno poslovalnico, izstavljeno na ime Bizjak Stane, z dne 1. februarja 1932 ter je isto od danes naprej neveljavno. Ludv. Baraga, Ljubljana. (o)

Porestva

Beseda samo 50 par

Lepa hiša naprodaj!

Enostanovniška hiša v Zg. Šiški št. 94 bo prodana na javni dražbi dne 24. maja 1932 ob 9 pri sodišču v Ljubljani, soba št. 16. Cenilna vrednost in najmanjši ponudek Din 45.600. Stavbišče meri 129 m², vrt pa 369 m². p

Vilo ali hišo

z vrtom, z 2—3 stanovanji po 3—5 sob v Ljubljani ali najbližji okolici, kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Takojšnje plačilo« št. 7393. (p)

Hiša

nova, 3 stanovanjska, na prodaj. Moste, Val. Vodnikova 8. (p)

Dvodružinsko hišo

z vrtom takoj prodam. — Naslov v upravi »Slov.« Maribor. (p)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Za tekočo dobavo

se išče: topolovina, lipovina, jelševina, vrhovina, jagetovina in podobno v hlodih od 40 cm naprej brez grč. Les mora biti raven in zdrav. Le resne ponudbe s ceno je poslati na upravo »Slovenca« pod »Lep les« št. 7201. k

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Lipove deske

široko in lepo blago, ponudite trdki »Suma« — Ljubljana, Dvorakova ulica št. 3. (k)

Vosek

čist, kupuje po najvišjih cenah Fr. Stupica, železnina in zaloga čebelarjev potrebnosti. — Ljubljana, Gosposvetska c. 1. (k)

Rabljen stroj

za mletje kruha kupim. Ponudbe pod »Se ohranjen« št. 7436. (k)

Pridelki

Beseda samo 50 par

Ia orehe v lupini

kg 4.25 franko vsaka železniška postaja, razpošilja v vrečah po 50 kg. — G. Drechsler, Tuzla. (y)

100 hl sortiranega

belega vina in 40 hl jabolenika (Mašancka), zelo ugodno prodaja graščina Bizeljsko p. Bizeljsko. (y)

Ia krompirja

jedilnega samo belega, izbranega, kupujem stalno vsako količino proti takojšnjemu plačilu. Na ponudbe brez cene se ne oziram. »Viktorija«, Zagreb, Kraljice Jelen 4. (y)

Auto-motor

Beseda samo 50 par

2 avtobusa

znamke »Ford« in »Chevrolet«, prodaja Florjančič, Nunska ulica 3. (f)

Prodaj

2 dobro ohranjena motorja z ali brez priklole, znamke »Ariel« 5 HP in »AJS« 8 HP, po zmerni ceni. Poizve se v trgovini Stane Drganec, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2. (f)

Obrt

Beseda samo 50 par

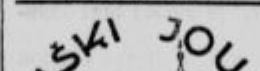
Soboslikarska,

pleskarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmodernejših vzorcih — solidno in konkurenčno izvršuje Josip Marn, d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 9. Tel. 30-68. (t)

Pšenično moko

na najboljših mlinov nudi najceneje vseh vrstov moko in mlekavih izdelkov

A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Zahtevajte ga po vseh mlekarnah in kavnarnah.

VSAKA

varčna gospodinja bo od-

slej naprej vedno rabila za pranje perila samo

VITEKOVO »VARE-KINO«, ker prihrani

kuhanje perila, s tem prihrani na perilu, na kur-

javi in zamudi časa. »VAREKINA« pere snežno

belo — perilu ne škodil Dobi se povsod.

Prodaj

Beseda samo 50 par

Valilna jajca

Črni orpington, Leghorn, Plimouthroks, račje Kaki Kembel, naročite: Zivalica, Ljubljana, Sv. Petra c. 60. (l)

Otroške vozičke

vseh vrst pod lastno ceno prodaja radi preselitve trdka Jože Kveder, Florjanska ulica 22. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Vodne črpalke

(pumpo), vodovodne cevi, traverze, trboveljski cement, čebelarje potrebščine in poljedelske stroje, kupite najceneje pri Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

Brivnico

v Ljubljani, takoj prodam. Naslov pove uprava pod št. 7406. (l)

Pozori!

V Zagrebu, glavna ulica, se pocieni prodaja že 20 let obstoječa trgovina z muzikalijami. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7380. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Šivalni stroj

se po zelo nizki ceni prodaja. Miklošičeva št. 7. III. nadst. Vhod poleg Delavske pekarnice. (l)

Kolo

se prodaja po nizki ceni. Miklošičeva 7. III. nadst. Vhod poleg Delavske pekarnice. (l)

125 Din

1 m² žaganih bukovih drv prima kakovosti — nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. — Telefon 2708.

Čebelarji!

Satnice in vse čebelarje potrebščine kupite v trgovini z železnino Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1. (l)

Čakaj se zadovo
ljite s drugimi izdelki, ki so baje
»ravno tako dobri«
ako možete vendar povsod
dobil pravi original
MIRIIMA MILO

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Nagobčnike

za pse, v vseh velikostih, priporoča I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Opravo za žganjekuho

kompletno, z vso posodo vred, prodam. F. Cvek, Kamnik. (l)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Rane in kožne bolezni

razpokline, brazgotine, srbež, izpuščaje, razjede od potu in vlage, volka od hoje, zlasti pri otrocih, hraste, zobne otekline, opekline in ozeblane zdravi in po redni uporabi preprečuje splošno znana

BARTULIČEVA ZDRAVILNA MAST

ki jo proizvaja in razpošilja stara, l. 1599, ustanovljena **Kapitolska lekarna sv. Marije**, lekarnar Vlatko Bartulič, Zagreb, Jelačićev trg 20. — Cena škatličici 10 Din. — Dobi se v vsaki lekarni.

MIRKO KOSIRNIK

ključavničarstvo autogenična varilnica Ljubljana VII, Frankopanska ulica št. 26

Telefon št. 34-77.

Sobno slikarstvo

Albert Špeletič

Ljubljana, Emonska cesta št. 25

Vzorci na vpogled. — Cene konkurenčne.

Brizgalnice za vinograde

ročni izdelek po Din 400.—

lamstvo 5 let.

Lovro Tomažič - kotlar

Maribor

Sodna ul. 24 Sodna ul. 24

FURNIRJI vsake vrste pri trdki

P. R. ALLES, Ljubljana — Frankopanska 18.

Potrji globoke žalosti naznanjamo

vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je umrl

danes, dne 18. maja, naš iskreno ljubljani sin brat, svak, stric

VILKO POTT

drogerist

v cvetu svoje mladosti, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb predražega se bo vršil iz mrtvaške veže splošne bolnišnice dne 19. maja bo pol 4 popoldne.

Ljubljana, dne 18. maja 1932.

Globoke žalujoči družini

POTT in BREGANT.

»Ljudska knjižnica«: 12 zlatih Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 20. zvezek: Savinski; 21. zvezek: Slovenski; 22. zvezek: Slovenski; 23. zvezek: Slovenski; 24. zvezek: Slovenski; 25. zvezek: Slovenski; 26. zvezek: Slovenski; 27. zvezek: Slovenski; 28. zvezek: Slovenski; 29. zvezek: Slovenski; 30. zvezek: Slovenski; 31. zvezek: Slovenski; 32. zvezek: Slovenski; 33. zvezek: Slovenski; 34. zvezek: Slovenski; 35. zvezek: Slovenski; 36. zvezek: Slovenski; 37. zvezek: Slovenski; 38. zvezek: Slovenski; 39. zvezek: Slovenski; 40. zvezek: Slovenski; 41. zvezek: Slovenski; 42. zvezek: Slovenski; 43. zvezek: Slovenski; 44. zvezek: Slovenski; 45. zvezek: Slovenski; 46. zvezek: Slovenski; 47. zvezek: Slovenski; 48. zvezek: Slovenski; 49. zvezek: Slovenski; 50. zvezek: Slovenski; 51. zvezek: Slovenski; 52. zvezek: Slovenski; 53

Radij proti raku v grlu

V Bad Emsu je 12. maja začel zborovati kongres družbe nemških zdravnikov za grlo in ušesa. Zastopane so po svojih profesorjih domala vse nemške klinike. Med drugim so predavali trije profesorji hamburske visoke šole Engelsman, Hegener in Holthusen o najmodernejših metodah zdravljenja z žarki pri boleznih v grlu, nosu in ušesih. Vsi trije znanstveniki so poročali o uspehih po radijnih žarkih pri različnih vnetjih, tvorih in rakih. Posebno so poudarjali, da more zelo šibko, vendar vztrajno ter dolgo osvetljevanje bolnih organov razkrojiti bolno stanišče, pri tem pa ostane zdravo stanišče nepoškodovano. S tem je omogočeno osvetljevanje bolnika s prav majhno količino radija. Zadnja leta so spoznali celo vrsto tumorov v grlu, ki so tako občutljivi pri osvetljevanju, da jih ni treba več z nožem operirati, ker jih uničijo že žarki. Sem spadajo n. pr. nekateri tvorci na drgljih. Drugi tvorci pa so zopet za žarke skoraj občutljivi in jih je treba zaradi tega zdraviti le z operacijo. So pa tudi tvorci, ki jih je treba zdraviti z osvetljevanjem in opera-

cijo. Najmodernejša pridobitev je pač ta, da danes ne operirajo najprvo in šele potem osvetlujejo, ampak najprej osvetlujejo, da preprečijo razširjenje tvora.

Dunajski profesor Mayer je poročal o rentgenološkem zavodu bolnišnice v Leinu ter navedel uspehe pri zdravljenju tumorov v požiralniku in grlu. Grlo je za dihanje in govorjenje tako važen del človekovega telesa, da ga je treba zelo čuvati. Pri zdravljenju se je treba ravnati po velikosti tvora, po njegovi kakovosti in potem, kje ima svoje korenine. Mnogokrat je mogoče tvor zatreči, če grlo osvetlujemo samo od zunaj. Večkrat pa je treba grlo najprvo prerezati in ga osvetljevanje od znotraj in zunaj. Zgoraj omenjeni zavod je zadnje čase dosegel take uspehe pri zdravljenju raka z radijimi žarki, da smemo upati, da ne bo več potreba z operacijo odstranjevanja jabolka iz grla.

Navedbe dunajskega učenjaka so zbudile pri vseh udeležnikih znanstvenih izredno zanimanje.

Odstavljeni ministrski predsednik: Angleški guverner v Novem Južnem Walesu je odstavil ministrskega predsednika Langa, ker ni hotel plačevati zveznega davka avstralski vladi.

Resničnosti iz suhe Amerike

Kakor znano, v Ameriki že več let ustava prepoveduje prodajati alkoholne pijače. Alkohola željni Amerikanci pa si skušajo pridobiti opojnih pijač s pomočjo tihotapcev. Zato pa ima državna oblast urejeno posebno policijsko službo, ki naj zasleduje tihotapce z alkoholom. Ta policija se imenuje prohibicijska policija. Mnogokrat pa se zgodi, da tihotapec dobe zvezo s policijo, da morejo bolj nemoteno izvrševati svoj dobičkanosni poklic. Tako poročajo listi tudi sledeče:

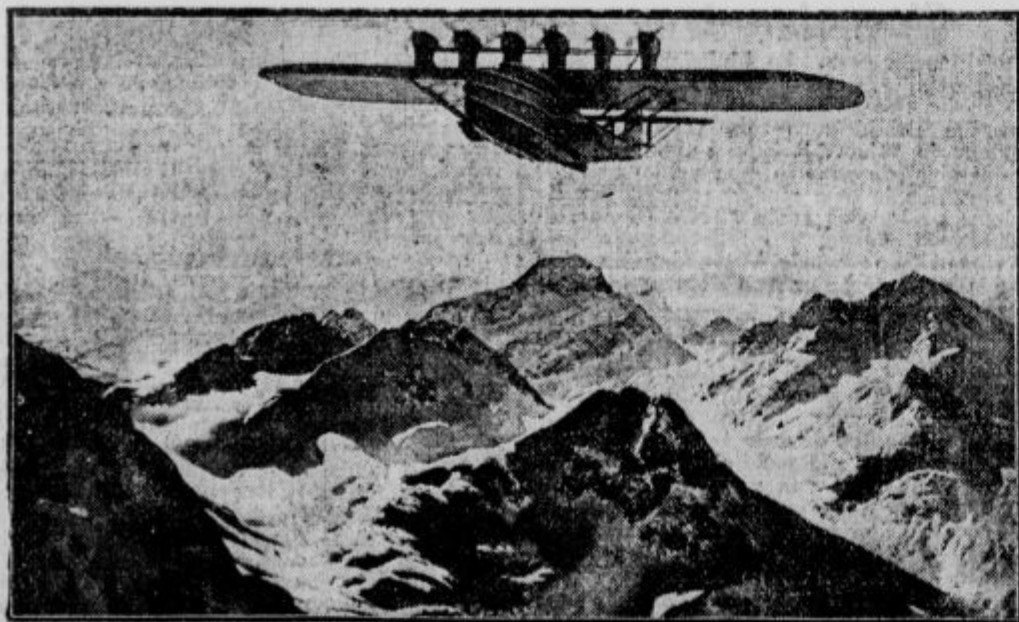
Oblast je odstavila Rajmonda Whitecoma, policijskega šefa v Lancastru, ker je sam dal napeljati »kriven« podzemeljski kanal k podzemeljski pivovarni, da je bilo na ta način olajšano delo tihotapcev. — V New Yorku je sloveča restavracija White, blizu Pete Avenije. Ta je sedaj prišla v konkurz, ker ne more izplačati svojih obveznosti v znesku 300.000 dolarjev. Zgodilo pa se je to zaradi konkurence tajnih in prepovedanih točilnic, v katerih so točili prepovedane pijače. Teh točilnic je bilo v soseščini gorenje restavracije vse polno. Ker restavracija ni mogla ustrezati z alkoholom, so jo gostje pustili in rajši jedli ter pili v prepovedanih točilnicah. Ker mora restavracija samo na najemnini plačevati mesečno nad 100.000 dolarjev, jo je konkurenca prepovedanih točilnic uničila.

V Brooklynu, newyorškem predmestju, je bilo 145 zdravnikov obsojenih vsak na 50 dolarjev globe, ker so svojim »bolnikom« neupravičeno na receptih predpisavali žganje. Žganje je namreč mogoče dobiti v Ameriki na postaven način le v lekarni z zdravniškim receptom. — V Baltimoru so pred kratkim odkrili tajno tovarno žganja prav tik vladne palače. Ta tovarna je bila ena največjih v vsej Ameriki. Samo stroji so vredni pol milijona dolarjev.

Resnična je tudi naslednja zgodba: Gerard Pinnen, sluga pri filmskem ravnatelju Franku Borzageu v Hollywoodu, se je v prostih urah, ko gospoda ni bilo doma, tako nalezal žganja iz »apoteke« svojega gospodarja, da je obol el in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Gospodar ga je seveda odpustil iz službe. Ko pa je sluga v bolnišnici ozdravel, je takoj vložil prosi svojemu bivšemu gospodarju tožbo za odškodnino. Sodišče je sedaj razpravljalo o tej čudni tožbi in res obsodilo ravnatelja Franka Borzagea, da mora plačati svojemu bivšemu slugi 45.000 dolarjev odškodnine zato, ker se je v njegovi »apoteki« smrtno nevarno opil.

»Sodnik: »Tako pošten mož je vaš oče; nočni čuvaj, zvest in natančen in ugleden občan. Ali ste kaj mislili nanj, ko ste šli vlamljati v klet?«

Jaka: »Seveda sem mislil in se bal, če ne bo pri obhodu mimo prišel.«

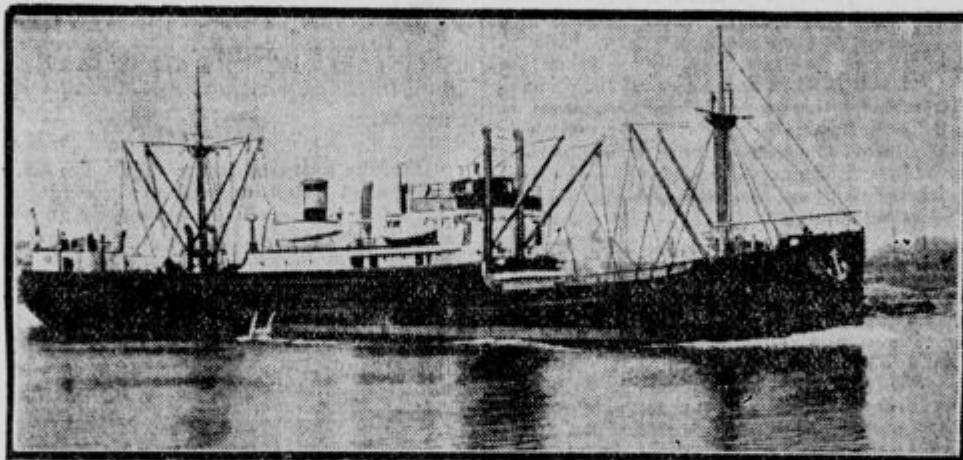

Orjaško letalo »Do X II« leti čez Alpe. Te vrste letala, ki so obenem vodna letala, izdelujejo nemške tovarne v Altenreimu. To letalo je kupilo neko italijansko letalsko podjetje v Spezziji. Letalo je na potu v Italijo preletelo Alpe, prišlo nad Spezijo in se spustilo na vodo — v 2½ urah.

Odkrito svetopisemsko mesto

Iz Jeruzalema poročajo: V Sveti deželi so starinoslovci odkopali prastaro mesto, znano iz svetega pisma, ki se je imenovalo Misfa. To mesto je v zgodovini izvoljenega ljudstva včasih igralo važno vlogo. Ko so si Izraelovi rodovi razdelili Obljubljeno deželo, je mesto Misfa z okolico pripadla rodu Benjaminovih sinov. Kmalu je postala važna zbirališče Izraelcev. Iz Misfe je odrinilo 40.000 oboroženec iz vseh Izraelovih rodov, da maščujejo nasilje, katero so Benjaminiti izvršili nad ženo templovega svečenika. V tem mestu je prebival prerok Samuel. V Misfi so izraelski poglavarji izvolili Savla za judovskega kralja.

Kljub vsem tem navedbam v svetem pismu pa se doslej ni posrečilo ugotoviti, kje je ležalo v davni preteklosti to staro mesto. Starinoslovski raziskavanja, ki jih je vodil jezuit p. Bade, so pa sedaj ugotovila, da je stara izraelska Misfa stala tam, kjer dandanašnji stoji kraj El-Nasbeh. Odkrili so celo ostanke velikih stolpov z utrdinami in našli še kamnite kroglice, katere so branilec utrjenega mesta s posebnimi stroji metali na sovražnika.

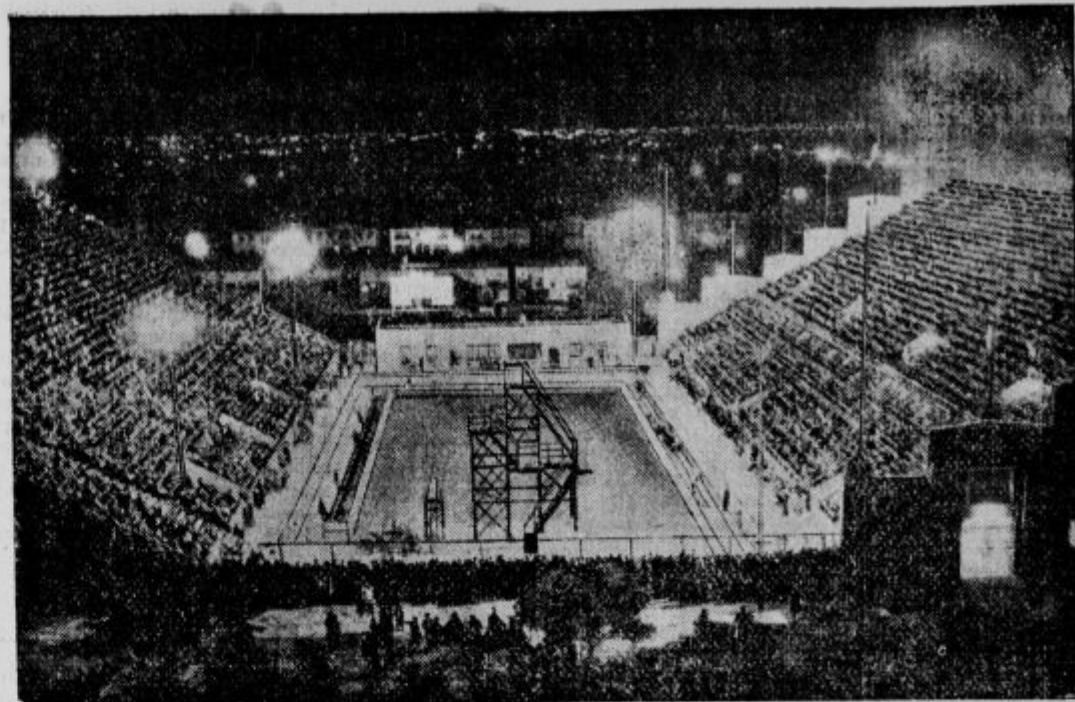
Nemški parnik Gauss se ponesrečil. Blizu Oporta ob portugalski obali je parnik zadel ob skale. Moštvo se je hotelo rešiti v rešilnih čolnih, od katerih pa so visoki valovi prevrnili dva. 12 mornarjev je mrtvih. Šest mornarjev pa je še ostalo na ponesrečeni ladji ter je nočejo zapustiti.

Hagenbeckov jubilej

Kdo vsaj po imenu ne pozna Hagenbeckovega cirka? To največje cirkuško podjetje z ogromno menažerijo je znano po vsem svetu. Bolj ko cirkus slovi menažerija. Hagenbeck ima svoj stalni zverinjak v Altoni pri Hamburgu. Ta zverinjak je obhajal 7. maja svojo 25 letnico. Hagenbeck je prvi poskusil divje zveri spraviti v bolj ugodne naravne pogoje in jih ni zaklepal v kletke. V njegovih zverinjakih vidiš divjad gibati se — vsaj na videz — čisto prosto.

Že l. 1848. je začel hamburški trgovec z ribami Gottfried Hagenbeck skromno kupčijo s tuljnji. Njegovi sinovi in vnuki so iz tega majhnega početka napravili svetovno slovečo menažerijo. Kakor rečeno, je sedež podjetja v Altoni pri Hamburgu, prav za prav v Stellingen. Ampak Hagenbeckovi stalni zverinjaki so tudi v Parizu, Rimu, Pragi, Detroitu, Oxfordu, Toledu itd. Njegovi lovci love zveri po vseh delih sveta. Najbolj sloveči krotilci so izšli iz Hagenbeckove šole.

Hagenbeck porabi za svoje živali krmit (od mravljinčjih jajc, želoda do koruze, kruha, sene, ovs, mesa in rib) na leto za 3.640.000 Din; vsi stroški pa znašajo 35.750.000 Din. Hagenbeckovo podjetje je čisto zasebno in izhaja brez državne pomoči. Sedanja kriza pa mori tudi Hagenbecka. Osnovano je zato posebno društvo za varstvo tega slovečega podjetja.

Olimpijski plavalni stadion v Los Angelesu so z vso slovesnostjo odprli. Zvečer je bil čudovito lepo razsvetljen. Nameščene so cele baterije žarometov, ki bodo razsvetljevali ves prostor, ko se bodo vršile večerne tekme.

Hitler slab plačnik

Lastnik neke dunajske kavarne v starem mestu varuje že dolga leta Hitlerjevo lastnoročno zadolžnico v znesku 325 kron. Ko je bil sedanji »veliki vodnik« še skromni soboslikar, je redno zajtrkoval v kavarni ter se tam zadolžil. Pustil je naposled kavararju omenjeno pobotnico, kjer obljubljuje, da bo povrnil navedeni znesek »v teku« prihodnjih dni in najpозnejše do konca tedna. Kakor rečeno, se je raztegnil ta teden na dolga leta. Kavarar je navdušen socialdemokrat. Zdej, ko je postal Hitler nevaren za socialiste, je z veseljem nesel upnik zadolžnico odvetniku. Zahteva pri sodišču, da bi mu povrnil Hitler dolg z obrestmi vred. Terjatev sicer ni tako velika, bo pa vrgla vsaj nekoliko sence na osovražena apostola nacionalistov. Nemški volilci hočejo, da bili njihovi kandidati redni plačniki.

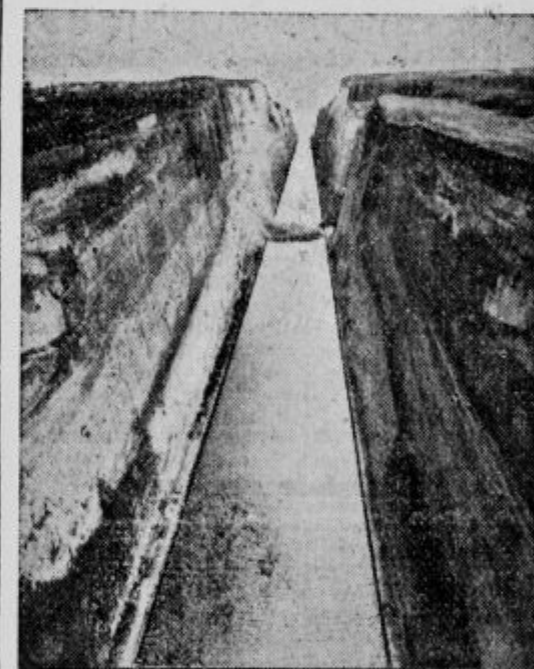
Tri ure med nebom in zemljo

Iz New-Yorka poročajo: Ameriški vojni zrakoplov »Akron«, ki ga je oni teden zajel vihar in ga metal dva dni po zraku sem in tje kakor žogo, je v sredo 11. t m. skušal pristati na letališču San Diego v Kaliforniji. Spodaj stoječe vojaštvo je z vrvmi držalo zrakoplov, a vihar ga je trikrat iztrgal vojakom iz rok. Pri tretjem poskusu se je zgodila huda nesreča. Ko je vihar tretjič dvignil zrakoplov in ga iztrgal mornariškim vojakom iz rok, so trije vojaki, ki niso pravočasno izpustili vrvi, obviseli na vrvi. Dva sta padla z višine 50 metrov in se ubila. Tretjemu vojaku pa se je posrečilo, da si je ovil vrv okrog života in se na ta način začasno rešil... Tako je visel v višini 300 m na viseči vrvi v viharju 3 ure. Njegov boj za življenje je od spodaj opazovalo 20.000 ljudi ki so bili vsi trdi od groze, kaj se bo z revežem zgodilo. Končno ga je zagledala posadka zrakoplova, ki ga je po vrvi potegnla k sebi na krov. Zrakoplov je pri četrtm poskusu srečno pristal.

Trgovec z jestvinami trgovskemu pomočniku: »No, vidim Vam na veselem obrazu, da ste srečno spečali žaltavo surovo maslo.«

Pomočnik: »Res! Zraven pa še vsa stara jajca in smrdljivo gnat. Vse je kupila gospa Karjola.«

Trgovec: »Kdo? Za božjo voljo! Takoj se moram javiti bolnega; za drevi me je namreč povabila k večerji.«

Korintski kanal zasut. Kanal, ki reže Korintsko ožino in veže Egejsko in Jadransko morje, je zasul zemeljski usad. Ker usad obsega 10.000 kub. metrov zemlje, bo kanal dalj časa zaprt.

»V kakem slogu pa je Martinkovec zgradil svojo vilo?«

»Tega ne vem; le to mi je znano, da je vsa zgrajena na upanje.«

»Tedad v pompejskem slogu.«

Hindenburgovi sorodniki podedovali 500.000 dolarjev. Družina Meehl-Auerswald v Kaliforniji, katere oče je bil brezposeln, je naenkrat dobila sporočilo, da je nenadno podedovala 500.000 dolarjev po materni stari toči Auerswald. Družina Auerswald je v daljnem sorodstvu z nemškim predsednikom Hindenburgom.